

SERVEI DE L'AIGUA A LLEIDA

ASSEMBLEA EN DEFENSA DELS SERVEIS PÚBLICS DE LLEIDA - ADSP

PREGUNTA: Voleu que el servei d'abastament d'aigua de Lleida sigui gestionat directament per l'Ajuntament?

(Es vota a la ciutat de Lleida)

RESPOSTA: **Sí / No**

ARGUMENTARI CURT

INTRODUCCIÓ

Recentment a Lleida s'ha dut a terme la privatització de dos serveis que abans eren gestionats directament per part de la Paeria, el servei d'enllumenat i la xarxa semafòrica. Una onada de privatitzacions que se sumen a les ja dutes a terme amb anterioritat i que obeeixen, bàsicament, a la necessitat de sanejar les malparades finances municipals. Un sanejament que es produeix mitjançant una aportació econòmica al municipi anomenada cànon concessional, que normalment es paga en dos trams: una part substancial a l'inici i l'altra al llarg de tota la concessió. Un cànon que s'acaba carregant a la factura trimestral per tal que l'empresa mantingui el seu marge de benefici industrial.

Així, l'Administració local es desprèn d'uns serveis que considera deficitaris i poc rendibles cedint-los a l'empresa privada sota diferents règims jurídics, però en tots els casos deixant d'exercir de manera directa la seva responsabilitat —o, fins i tot, desistint de fer-ho— i deslliurant-se també de qualsevol obligació sobre la seva plantilla.

Unes privatitzacions que responen a una premissa, instaurada en les darreres dècades, d'un fort contingut ideològic però emmascarat amb el llenguatge «neutral» de l'economia, que associa l'Administració pública a quelcom lent, ineficient i els seus treballadors com a poc productius i, per contra, l'empresa privada com el sùmmum de la competitivitat, l'eficiència i la perfecció.

I malgrat tot, després d'uns anys en el que la privatització i la subcontractació han estat els processos dominants en els serveis públics, resulta cada cop més evident que la tendència comença a canviar, en especial en el sector municipal, aigua i energia incloses.

A pesar de les pressions fiscals, en una sèrie de països europeus entre els que s'inclouen Alemanya, França i Regne Unit, els municipis comencen a apostar per la remunicipalització enlloc de la privatització. També en el marc dels Països Catalans, i concretament en el principat, són diversos els municipis que han escomès municipalitzacions com Arenys de Munt o, més proper a Lleida, el municipi d'Alfés.

En aquest cas, i dins el debat de la remunicipalització del servei públic, des de l'Assemblea en Defensa dels Serveis Públics (ADSP) volem posar el focus sobre el sistema d'abastament d'aigua, un servei que considerem bàsic i que actualment es troba privatitzat. És per això que des de l'ADSP (que integra diferents col·lectius, organitzacions i persones de la ciutat) impulem una consulta

SERVEI DE L'AIGUA A LLEIDA

ASSEMBLEA EN DEFENSA DELS SERVEIS PÚBLICS DE LLEIDA -ADSP - Argumentari Curt

perquè els lleidatans i lleidatanes pugin decidir quin règim volen pel servei d'abastament d'aigua, que retorni a la gestió directa per part de l'Ajuntament o bé que continuï en mans de l'empresa privada en règim de concessió.

ESTAT A LLEIDA DEL SERVEI D'ABASTAMENT I SANEJAMENT D'AIGUA

Aquest servei es troba gestionat actualment per una unió temporal d'empreses (UTE), i comprèn el manteniment i explotació de l'abastament d'aigua a la ciutat, així com la gestió de la depuradora. L'empresa adjudicatària és "Aigües de Lleida", una UTE formada per Aqualia, Gestión Integral del Agua SA i Fomento de Construcciones y Contratas SA que des del 1993 té la concessió per aquest servei. A partir de 1996 s'atorga a la mateixa UTE la gestió de la depuradora i es renova al 2013 per deu anys més, amb un total de 20 anys.

Després d'haver renovat el contracte amb el mateix concessionari i, arran de l'increment del cànon d'aigua del 7,2% per part de la Generalitat, l'empresa concessionària ha aplicat un desproporcionat increment del 35% en el rebut municipal de l'aigua, una pujada que se suma al 35% que ja es va dur a terme l'any passat.

Aquest increment continuat en el preu d'aquest servei bàsic fa evident que, amb la privatització del servei, s'avantposa mantenir el marge de benefici industrial als fins socials d'aquest servei, en uns moments especialment difícils per a les economies de moltes famílies lleidatanes.

Aquesta situació s'ha acarnissat amb els talls de subministrament que la Paeria està permetent, per desenes al mes, a la nostra ciutat i que contravé el dret fonamental a viure amb un mínim d'aigua, reconegut per un dictamen de l'Assemblea General de Nacions Unides i recolzat per una recent Resolució del Parlament de Catalunya.

Per part dels treballadors i treballadores, s'han succeït les mobilitzacions i vagues en els darrers anys per reclamar un salari digne i flexibilitat dels horaris per fer compatible la vida laboral i familiar. Al mateix temps, també hi ha hagut denúncies sindicals per assetjament laboral al personal.

RAONS ECONÒMIQUES PER A LA REMUNICIPALITZACIÓ

L'aigua com a servei bàsic, i segons la jurisprudència, és una taxa, no una tarifa. La taxa és un tribut i el que es recapta en nom d'aquest concepte ha de ser finalista, en contraprestació a la prestació de l'abastament d'aigua.

El pagament de l'aigua es deriva cap a fórmules privades, preus privats, suposadament de lliure establiment. Això té un efecte molt pervers:

1. L'Ajuntament directament —i els ciutadans indirectament— han de pagar el benefici de l'empresa concessionària —legítim en una economia de mercat— i, a banda, l'Ajuntament també procura obtenir-ne un benefici que és absolutament il·legal.

A banda, l'empresa, per tal de mantenir el seu benefici industrial, redueix al mínim les inversions de manteniment o de renovació.

SERVEI DE L'AIGUA A LLEIDA

ASSEMBLEA EN DEFENSA DELS SERVEIS PÚBLICS DE LLEIDA -ADSP - Argumentari Curt

Una qüestió és evident, en un servei públic privatitzat la consecució d'un benefici industrial estarà al capdavant de les prioritats.

RAONS SOCIALS I DE TRANSPARÈNCIA PER A LA REMUNICIPALITZACIÓ

La privatització de serveis públics (i entre ells el de l'abastament de l'aigua) que l'Ajuntament de Lleida l'ha dut a terme suposa, de fet, una menor transparència en el seu funcionament, una visió estrictament econòmica en el desenvolupament de les tasques que li són pròpies, oblidant-se de la responsabilitat social, i una precarietat de les condicions de treball dels seus empleats, a banda d'un marge de benefici industrial que, d'una altra manera, es retindria en les arques municipals.

Entenem que avançar cap a una municipalització plena d'aquest servei que actualment l'Ajuntament de Lleida ofereix en règim de concessió, implica un control absolut de l'Ajuntament sobre els preus que s'apliquen —i, per tant, la possibilitat de l'abaratiment mitjançant la pressió social (la qual cosa significa que tothom en pot fer ús independentment dels ingressos)—, la desaparició del benefici industrial que reverteix, per una part, en majors ingressos municipals i, per una altra, en unes millors condicions de treball per als professionals que hi treballen.

EXEMPLES DE REMUNICIPALITZACIONS

Actualment, com ja hem esmentat anteriorment, existeix una tendència a nivell europeu, d'apostar per la remunicipalització del servei de l'aigua. Així a França, la remunicipalització del Servei d'Abastament d'aigua, la va encapçalar la decisió al 2010 de l'ajuntament de París de substituir les companyies privades per un servei municipal de l'aigua. La ciutat va estalviar al voltant de 35 milions el primer any i es va aconseguir reduir la tarifa un 8%. Actualment algunes concessions estan expirant, i més de 40 ciutats, entre elles ciutats importants com Bordeus o Brest, estan seguint l'exemple de París i han decidit remunicipalitzar aquest servei.

A Hongria, s'ha remunicipalitzat l'aigua a la ciutat de Pecs, i a la seva capital, Budapest, a finals de maig de 2012, l'Assemblea de la ciutat va aprovar la compra de la participació minoritària de la central depuradora de Budapest i dels drets de gestió, que acaba l'actual contracte abans de la seva data d'acabament legal el 2022. Així, el servei s'ha convertit en una propietat que és pràcticament el 100% propietat dels governs locals.

A Alemanya, és significatiu el cas de Berlín, on recentment també s'ha rescatat la gestió de l'aigua, seguint el camí dels més de 170 municipis que des de 2007 han remunicipalitzat aquest servei o l'electricitat. També en el referèndum constitucional de 2011 els italians es van oposar a la privatització de la gestió de l'aigua, cosa que ja estableix la constitució holandesa.

En els Països Catalans el darrer exemple el tenim molt proper, a Lleida. L'Ajuntament d'Alfés, després d'un llarg procés negociador, va trencar el gener d'aquest any amb l'empresa Aigües de Catalunya que era qui s'encarregava de la gestió de l'aigua al municipi i va aprovar la municipalització de l'aigua.

PER QUÈ HEM DE REMUNICIPALITZAR EL SERVEI D'ABASTAMENT DE L'AIGUA

SERVEI DE L'AIGUA A LLEIDA

ASSEMBLEA EN DEFENSA DELS SERVEIS PÚBLICS DE LLEIDA -ADSP - Argumentari Curt

Un dels primers efectes de la remunicipalització és permetre uns serveis públics orientats cap a les necessitats de la població i no pas com a àmbit d'acumulació o obtenció de beneficis per part del capital. Les possibilitats que ens donaria a curt termini la remunicipalització són enormes i ens podrien ocupar pàgines senceres. D'entre les possibilitats més evidents o que se'ns revelen ràpidament tenim:

- Generació d'ocupació estable de qualitat en els serveis corresponents.
- Possibilitat real d'aplicació directa de polítiques socials en les tarifes que es fixessin. Exemples: no cobrar els serveis de subministrament d'aigua en el cas dels aturats, escoles bressol gratuïtes per a treballadors, etc.
- Si examinem les actuals prestacions socials, per altra banda cada cop més exigües, ens adonarem que, pel que fa als subministraments bàsics (aigua, llum...) no deixen de ser subvencions que permeten als receptors continuar essent clients d'empreses abans públiques.
- Modulació de les tarifes i planificació de les inversions basades en criteris ecològics.
- Modulació de les tarifes en funció de si s'obté plusvàlua o no d'aquell servei. Exemple: cobrar l'aigua més cara en el cas de bars o restaurants que a les llars amb igualtat de consum.

La qualitat dels serveis que presta l'Administració té a veure amb la responsabilitat, la transparència i el compromís en la gestió pública, així com amb la garantia de la regularitat i continuïtat. Cal mantenir els serveis bàsics en mans públiques per tal d'assegurar que els criteris sota els quals es gestionaran seran els d'igualtat, universalitat en l'accés i vocació del servei a la ciutadania, i que no seran criteris merament mercantilistes o economicistes.

La recuperació de la gestió pública permet també un major control ciutadà mitjançant nous espais que faciliten la transparència i la participació dels diversos sectors socials, permeten la recuperació del coneixement de la pròpia xarxa i per tant es poden tenir més clares, des de l'administració, les necessitats reals d'inversió.